

1576

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW¹⁾

z dnia 19 listopada 2009 r.

w sprawie ocen wiarygodności kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej²⁾

Na podstawie art. 105b ust. 13 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki, których spełnienie przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej jest niezbędne do uznania jej przez Komisję Nadzoru Finansowego;
- 2) kryteria ustalania powiązania wag ryzyka poszczególnych klas ekspozycji domu maklerskiego z odpowiednimi ocenami wiarygodności kredytowej opracowywanymi przez uznaną przez Komisję Nadzoru Finansowego zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej;
- 3) szczegółowy sposób stosowania przez domy maklerskie ocen wiarygodności kredytowej.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
- 2) rozporządzeniu o wymogach kapitałowych — rozumie się przez to rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania całkowitego wymogu kapitałowego, w tym wymogów kapitałowych, dla domów maklerskich oraz określenia maksymalnej wysokości kredytów, pożyczek i wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w stosunku do kapitałów (Dz. U. Nr 204, poz. 1571);
- 3) ECAI — rozumie się przez to zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej;
- 4) uznanej ECAI — rozumie się przez to ECAI uznaną przez Komisję Nadzoru Finansowego;

5) macierzy przejść — rozumie się przez to macierz mierzącą prawdopodobieństwo podwyższenia lub obniżenia danej oceny w określonym czasie;

6) parametrze PD — rozumie się przez to parametr prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, o którym mowa w § 108 ust. 4 załącznika nr 6 do rozporządzenia o wymogach kapitałowych;

7) ocenie — rozumie się przez to ocenę wiarygodności kredytowej poszczególnych klas ekspozycji, o której mowa w art. 105b ust. 1 ustawy;

8) Komisji — rozumie się przez to Komisję Nadzoru Finansowego.

§ 3. Komisja uznaje ECAI na podstawie art. 105b ust. 3 ustawy, jeżeli stosowana przez tę ECAI metodologia opracowania oceny jest obiektywna, niezależna, aktualna oraz przejrzysta i jawna, a opracowana przez nią ocena jest wiarygodna, przejrzysta i jawna.

§ 4. 1. Warunek obiektywności metodologii opracowania oceny jest spełniony, jeżeli przyjęta przez ECAI metodologia jest rygorystyczna, systematyczna i ciągła.

2. Warunek niezależności metodologii opracowania oceny jest spełniony, jeżeli:

- 1) metodologia przyjęta przez ECAI jest niezależna od wpływów i ograniczeń, które mogą wynikać z:
 - a) struktury własnościowej i organizacyjnej danej ECAI,
 - b) zasobów finansowych danej ECAI,
 - c) poziomu wiedzy specjalistycznej pracowników danej ECAI;
- 2) zostanie zapewnione przekazywanie Komisji informacji o powiązaniach pomiędzy ECAI a organami zarządzającymi ocenianych przez nią podmiotów.

3. Warunek aktualności metodologii opracowania oceny jest spełniony, jeżeli:

- 1) oceny ECAI podlegają regularnemu przeglądowi wewnętrznemu, a także reagują na zmiany warunków ekonomicznych; przegląd taki powinien mieć miejsce po każdym istotnym zdarzeniu i co najmniej raz na 12 miesięcy;
- 2) metodologie dotyczące poszczególnych segmentów rynku są ustanowione zgodnie ze standardami, o których mowa w ust. 7;
- 3) zostanie zapewnione przekazywanie Komisji przez ECAI bieżących informacji o wszystkich istotnych zmianach dotyczących wykorzystywanych przez nią metodologii opracowywania ocen.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej — instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 216, poz. 1592).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz. Urz. UE L 177 z 30.06.2006, str. 201, z późn. zm.).

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649, Nr 78, poz. 659, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540.

4. Warunek przejrzystości i jawności metodologii opracowania oceny jest spełniony, jeżeli ECAI udostępni stosowaną metodologię opracowania ocen lub jej zasady, umożliwiając potencjalnym użytkownikom dokonanie własnej weryfikacji metodologii.

5. Warunek wiarygodności ocen jest spełniony, jeżeli oceny są uznane za wiarygodne i rzetelne przez ich użytkowników.

6. Warunek przejrzystości i jawności ocen jest spełniony, jeżeli istnieje równy dostęp do ocen dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, w szczególności gdy zagraniczne firmy inwestycyjne lub instytucje kredytowe korzystające z ocen mają do nich taki sam dostęp jak domy maklerskie lub banki krajowe.

7. Standardy, o których mowa w ust. 3 pkt 2, obejmują następujące zasady:

- 1) weryfikacja historyczna obejmuje okres co najmniej 12 miesięcy;
- 2) zostanie zapewniona możliwość nadzoru Komisji nad regularnością przeglądu ocen dokonywanego przez ECAI.

8. Spełnienie warunku określonego w ust. 5 ocenia się przy uwzględnieniu:

- 1) udziału danej ECAI w rynku usług polegających na dostarczaniu ocen;
- 2) sytuacji finansowej danej ECAI;
- 3) istnienia wyceny rynkowej dokonywanej na podstawie tych ocen;
- 4) wykorzystywania oceny ECAI przy emisji obligacji lub ocenie ryzyka kredytowego przez co najmniej dwa domy maklerskie lub banki krajowe.

9. W przypadku oceny, która ma być wykorzystana dla celów ustalenia wagi ryzyka dla pozycji sekurytyzacyjnych, ocenę uznaje się za wiarygodną, przejrzystą i jawną, jeżeli dodatkowo:

- 1) nie istnieje niedopasowanie pomiędzy typami płatności ujętymi w ocenie a typami płatności, do których uprawniony jest dom maklerski na mocy umowy stanowiącej podstawę pozycji sekurytyzacyjnej;
- 2) ocena jest dostępna publicznie i została zawarta w macierzy przejścia danej ECAI, przy czym nie uznaje się za publicznie dostępną ocenę, która jest udostępniona jedynie ograniczonej liczbie podmiotów.

§ 5. 1. Przy ustalaniu powiązania wag ryzyka poszczególnych klas ekspozycji domu maklerskiego z odpowiednimi ocenami wiarygodności kredytowej opracowywanymi przez uznaną ECAI Komisja bierze pod uwagę względne stopnie ryzyka wyrażone w każdej ocenie.

2. W celu dokonania rozróżnienia pomiędzy względnymi stopniami ryzyka wyrażonymi w każdej ocenie Komisja bierze pod uwagę:

1) czynniki ilościowe, takie jak długoterminowy parametr PD związany ze wszystkimi pozycjami, którym przypisano tę samą ocenę, przy czym uznane ECAI, których okres działalności uniemożliwia zbudowanie bazy danych służącej do obliczenia długoterminowych parametrów PD, przekazują Komisji prognozy długoterminowego parametru PD związanego ze wszystkimi pozycjami, którym przypisano tę samą ocenę;

2) czynniki jakościowe, takie jak: grupa emitentów objęta ocenami danej uznanej ECAI, zakres i znaczenie ocen oraz stosowaną w danym przypadku definicję niewykonania zobowiązania.

3. Komisja porównuje parametr PD poszczególnych ocen uznanej ECAI z wzorcem opracowanym przez Komisję na podstawie parametrów PD innych uznanych ECAI obliczonych dla grupy emitentów, która reprezentuje równoważny poziom ryzyka kredytowego.

4. W przypadku gdy w ocenie Komisji parametr PD wskazany w ocenie uznanej ECAI jest znacząco i systematycznie wyższy od wzorca, Komisja może przypisać takiej ocenie wyższy stopień ryzyka w skali oceny jakości kredytowej niż wynikający z zastosowania kryteriów, o których mowa w ust. 2. Podwyższony stopień ryzyka dla danej oceny Komisja wpisuje do rejestru, o którym mowa w art. 105b ust. 2 ustawy.

5. Jeżeli uznana ECAI wykaże, że parametry PD wskazane w jej ocenie nie są już wyższe od wzorca, Komisja dokonuje ponownej weryfikacji w oparciu o kryteria, o których mowa w ust. 2.

§ 6. Dom maklerski może wykorzystywać oceny opracowane przez uznane ECAI w celu ustalenia wagi ryzyka:

- 1) ekspozycji zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 6 do rozporządzenia o wymogach kapitałowych;
- 2) pozycji sekurytyzacyjnych w rozumieniu § 5 załącznika nr 8 do rozporządzenia o wymogach kapitałowych, zgodnie z zasadami określonymi w tym załączniku.

§ 7. 1. Dom maklerski może wykorzystywać oceny opracowane przez kilka uznanych ECAI w celu ustalenia wagi ryzyka swoich poszczególnych klas ekspozycji w metodzie standardowej obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego, określonej w rozporządzeniu o wymogach kapitałowych.

2. Dom maklerski, który korzysta z ocen opracowanych przez daną uznaną ECAI dla danej klasy ekspozycji, jest obowiązany stosować te oceny do wszystkich ekspozycji należących do tej klasy w sposób konsekwentny i ciągły.

3. Dom maklerski może korzystać tylko z tych ocen opracowanych przez uznane ECAI, które uwzględniają wynikające z ekspozycji wszystkie należne domowi maklerskiemu kwoty, łącznie z wysokością należnych odsetek.

4. W odniesieniu do ekspozycji domu maklerskiego, dla której dostępne są oceny uznanej ECAI:

- 1) jeżeli danej ekspozycji nadano tylko jedną ocenę, dom maklerski wykorzystuje tę ocenę do określenia wagi ryzyka;
- 2) jeżeli dla danej ekspozycji dostępne są dwie oceny, a każda z nich odpowiada innej wadze ryzyka, dom maklerski stosuje mniej korzystną z nich;
- 3) jeżeli dla danej ekspozycji dostępne są więcej niż dwie oceny, dom maklerski uwzględnia dwie najbardziej korzystne, przy czym w przypadku różnic pomiędzy ocenami dom maklerski stosuje mniej korzystną z nich.

§ 8. 1. W przypadku gdy dany program emisji lub instrument finansowy, do którego należy pozycja stanowiąca ekspozycję domu maklerskiego, posiada ocenę wiarygodności kredytowej, wówczas dom maklerski wykorzystuje tę ocenę do określania wagi ryzyka tej pozycji.

2. W przypadku gdy nie istnieje żadna dostępna ocena dotycząca bezpośrednio określonej pozycji stanowiącej ekspozycję domu maklerskiego, dostępna jest natomiast ocena wiarygodności kredytowej konkretnego programu emisji lub instrumentu finansowego, do którego pozycja ta nie należy, lub też istnieje ogólna ocena wiarygodności kredytowej emitenta, dom maklerski stosuje dostępne oceny, pod warunkiem że ocena wskazuje wyższą wagę ryzyka niż ta, która odnosiłaby się do pozycji niesklasyfikowanych, lub niższą wagę ryzyka, w przypadku gdy ta ekspozycja domu maklerskiego posiada rangę równą lub wyższą niż konkretny program emisji lub instrument finansowy lub odpowiednio niezabezpieczone ekspozycje uprzywilejowane tego emitenta.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do ekspozycji domu maklerskiego w formie obligacji zabezpieczonych.

4. Oceny wiarygodności kredytowej emitenta należącego do grupy kapitałowej nie można stosować w odniesieniu do innego emitenta należącego do tej samej grupy kapitałowej.

§ 9. 1. Krótkoterminowe oceny mogą być wykorzystywane przez dom maklerski wyłącznie w przypadku aktywów krótkoterminowych oraz pozycji pozabilansowych stanowiących ekspozycje domu maklerskiego wobec banku krajowego, instytucji kredytowej, innego domu maklerskiego lub zagranicznej firmy inwestycyjnej.

2. Każdą krótkoterminową ocenę dom maklerski stosuje wyłącznie do pozycji, której dotyczy, i nie jest ona podstawą określenia wagi ryzyka dla jakiegokolwiek innej ekspozycji.

3. Jeżeli krótkoterminowy instrument finansowy posiadający ocenę wiarygodności kredytowej otrzymuje wagę ryzyka 150 %, to wszystkie niesklasyfikowane, niezabezpieczone ekspozycje krótkoterminowe i długoterminowe domu maklerskiego wobec tego samego dłużnika otrzymują również wagę ryzyka 150 %.

4. W przypadku gdy krótkoterminowy instrument finansowy posiadający ocenę wiarygodności kredytowej otrzymuje wagę ryzyka 50 %, żadne niesklasyfikowane ekspozycje krótkoterminowe domu maklerskiego nie mogą otrzymać wagi ryzyka mniejszej niż 100 %.

§ 10. 1. Ocena, która dotyczy ekspozycji wobec dłużnika, denominowanej w walucie krajowej, nie może być wykorzystywana przez dom maklerski do wyliczania wagi ryzyka innej ekspozycji domu maklerskiego wobec tego samego dłużnika, denominowanej w walucie obcej.

2. W przypadku gdy ekspozycja domu maklerskiego powstaje na skutek udziału domu maklerskiego w kredycie udzielonym przez wielostronny bank rozwoju, o którym mowa w przepisach rozporządzenia o wymogach kapitałowych, posiadający uznany na rynku status wierzyciela uprzywilejowanego, ekspozycji tej może być przypisana ocena zobowiązań dłużnika w walucie krajowej.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2010 r.

Minister Finansów: w z. *E. Suchocka-Roguska*